

IX. Руковање стабилним уређајима и одржавање тих уређаја**Члан 57.**

Стабилни уређаји морају бити снабдевени техничким упутством.

Члан 58.

Стабилни уређаји морају се заштитити од статичког електрицитета.

Члан 59.

Функционална проба стабилних уређаја врши се једанпут годишње, са 10% предвиђене количине угљен-диоксида и најмање са две боце.

Исправност стабилних уређаја не проверава се у просторијама у којима постоји експлозивна атмосфера.

X. Завршна одредба**Члан 60.**

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 50-4014/1

11. марта 1983. године
Београд

Директор
Савезног завода за стандардизацију,
Вукашин Драгојевић, с. р.

561.

На основу члана 30. ст. 1. и 5. Закона о стандардизацији („Службени лист СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), у сагласности са савезним секретаром за унутрашње послове и председником Савезног комитета за енергетику и индустрију, директор Савезног завода за стандардизацију прописује

П РА В И Л Н И К**О ТЕХНИЧКИМ НОРМАТИВИМА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ ПРИ ЧИШЊЕЊУ СУДОВА ЗА ЗАПАЉИВЕ ТЕЧНОСТИ****Члан 1.**

Овим правилником прописују се технички нормативи за заштиту од пожара и експлозије при чишћењу судова за складиштење или превоз запаљивих течности које се при нормалном притиску и температури налазе у течном стању (у даљем тексту: судови).

Члан 2.

Ниже наведени изрази имају, у смислу овог правилника, следећа значења:

- 1) хемијско чишћење је чишћење судова разним хемијским средствима;
- 2) грубо чишћење је одстрањивање из судова запаљиве течности и талога;
- 3) инкрустација (каменац) је каменаста кора којом су прекривени зидови судова;
- 4) механичко чишћење је чишћење судова струјањем разних приручних средствима, спирање јаким млазевима воде и слично;

5) потпуно чишћење је одстрањивање из судова остатака талога (муља), инкрустације и запаљивих пара;

6) слепе прирубнице су плоче које се стављају на отворе цеви ради њиховог херметичког затварања;

7) талог или муљ је житка маса која се јавља као остатак после пражњења судова гравитацијом.

Члан 3.

Судови се чисте грубо или потпуно.

Грубо чишћење обавља се кад судови треба да се пуне истим садржајем или као претходни поступак при потпуном чишћењу.

Потпуно чишћење судова обавља се при промени садржаја у судовима или у случају контроле, поправке, заваривања или баждарења судова.

Члан 4.

Пре почетка чишћења судова мора се проверити исправност уређаја, опреме и средстава за: пражњење и испумпавање, проветравање, испирање топлом и хладном водом продувавање и отпаривање воденом паром, вештачко осветљење, стварање инертне атмосфере у судовима, контролу експлозивности атмосфере у унутрашњости судова, одвођење статичког електрицитета, показивање правца дувања ветра, као и лична заштитна средства, средства за гашење пожара и друга потребна опрема (алат, лестве и др.).

Члан 5.

На 15 метара одстојања од судова који се чисте морају се уклонити или искључити сви извори паљења, као што су: мотори са унутрашњим сагоревањем, електричне инсталације које нису противексплозионо заштићене и извори варничења, осим специјалних возила за прихватање и одстрањивање муља, која морају бити у противексплозионој заштити.

Члан 6.

На 15 метара одстојања од судова који се чисте, као и од прихватних судова, морају се поставити одговарајући знаци упозорења: „ОПАСНОСТ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈА“, „ОБАВЕЗНА УПОТРЕБА АЛАТА КОЈИ НЕ ВАРНИЧИ“ и знаци забране: „ЗАБРАЊЕНО ПУШЕЊЕ И ПРИСТУП ОТВОРЕНИМ ПЛАМЕНОМ“ и „ЗАБРАЊЕН ПРИСТУП НЕЗАПОСЛЕНИМА“.

Члан 7.

При чишћењу судова у зонама опасности смеју се употребљавати само светиљке у противексплозионој заштити са напонем до 24 V, светиљке са хладним светлом и преносне светиљке у противексплозионој заштити.

Ако се за снижење напона користе посебни уређаји, ти уређаји морају бити инсталирани изван зоне опасности, а њихови метални делови не смеју бити галвански повезани са судовима који се чисте.

Делови струјног кола сниженог напона не смеју се уземљити.

Члан 8.

Електричне инсталације и уређаји који се користе у зонама опасности морају бити у противексплозионој заштити.

Члан 9.

Алат и прибор који се користе за отварање, од-
носно затварање судова и за друге радове који се
обављају при чишћењу судова, морају бити изра-
ђени од материјала који је антистатичан и анти-
магнетичан и који не варнички. Алат и прибор мо-
рају бити чисти.

Члан 10.

За проветравање судова користе се компримо-
вани ваздух, инертни гас или водена пара ниског
притиска.

Ако су вентилатори и компресори постављени
у зони опасности, они морају бити у противекспо-
зиционој заштити.

Члан 11.

Заштитна одећа и обућа морају бити израђени
од материјала на коме се не ствара и не скупља
статички електрицитет и који не варнички.

Члан 12.

Лестве за спуштање у суд морају бити израђе-
не од материјала који не варнички и који не сме
хемијски реаговати са муљем или паром запаљиве
течности.

Ради спречавања опасности од клизања, лестве
на свом доњем крају морају имати осигурач који
не варнички.

Члан 13.

Пре почетка чишћења судова, морају се обави-
ти следећи радови:

1) визуелни преглед и утврђивање техничке
исправности надземних судова;

2) утврђивање физичко-хемијских особина за-
паљиве течности;

3) мерење висине слоја талога (муља) у суду,
ради утврђивања његове приближне запремине;

4) предузимање мера за заштиту од статичког
електрицитета:

— уземљење свих судова, уређаја и ценовода
на којима се може нагомилати статички електри-
цитет,

— премощавање свих спојних делова ценово-
да, судова и уређаја на којима се може стварати
статички електрицитет,

— искључење прекидача или уклањање топ-
ливих делова из електричног кола које снабдева ен-
ергијом механичку апаратуру судова (миксера,
конвејера и сл.), електричних грејача итд., и став-
љање на њима патписа „ИСКЉУЧЕНО“.

Члан 14.

Сви радови при грубом чишћењу суда запре-
мине до 100 m³ изводе се без уласка у суд.

Изузетно од одредбе става 1. овога члана, за
преглед унутрашњих површина суда и за потребну
поправку суда, чишћење се обавља и уласком у
суд.

Члан 15.

Грубо чишћење судова обавља се на следећи
начин:

1) затворе се сви вентили за довод запаљиве
течности, водене паре и сл.;

2) одстрањује се запаљива течност и талог
(муљ) гравитацијом или испумпавањем;

3) остатак талога (муља) који се не може од-
странити гравитацијом или испумпавањем уклања
се из судова помоћу приручних средстава, и то од-
мах после одстрањивања запаљиве течности.

Ако се предвиђа потпуно чишћење, судови се
морају одмах после грубог чишћења напунити во-
дом, воденом паром ниског притиска или инертним
гасом.

Члан 16.

Запаљиве паре одстрањују се из судова приро-
дним или вештачким проветравањем, воденом па-
ром ниског притиска, инертним гасом или потапа-
њем судова.

Члан 17.

Остаци талога (муља) и инкрустација одстра-
њују се из судова третирањем воденом паром нис-
ког притиска, топлим или хладном водом, механи-
чким путем или хемијским средствима за чишће-
ње и неутрализацију.

Члан 18.

Потпуно чишћење судова обавља се са унут-
рашње стране судова на следећи начин:

1) одвајају се судови од довода запаљиве теч-
ности водене паре, канализационе мреже и свих
других ценовода и уређаја везаних за судове који
се чисте;

2) удубава се водена пара ниског притиска или
инертни гас или се пуне водом. Забрањено је пуње-
ње и испирање водом судова чији је садржај то-
ксичан ако не постоји посебан третман таквих от-
падних вода;

3) мери се концентрација запаљивих пара у
унутрашњости судова која не сме да износи више
од 10% доње границе експлозивности;

4) судови се механички чисте, при чему се по-
себна пажња мора обратити на „мртве“ углове и
слична тешко приступачна места. Судови морају
бити приближно на температури околине пре њи-
ховог чишћења;

5) судови се поново испирају водом под при-
тиском и продувавају воденом паром или инертним
гасом.

Испирање водом, продување воденом паром
и механичко чишћење наизменично се понављају
све док се не уклони остатак талога и инкрустаци-
је;

6) унутрашњи зидови судова бришу се сувим и
чистим крпама или другим погодним материјалом
који не ствара статички електрицитет и не варни-
чи. Крпа, односно други материјал за брисање не
оде се осипати.

Члан 19.

Судови се одвајају од прикључних ценовода
тако што се прво затворе сви вентили, раставе
везе, исперу сви прикључци топлим водом или во-
деном паром ниског притиска и поставе следеће при-
рубнице на све спојеве. Слепе прирубнице морају
бити отпорне према корозији и морају издржати
притисак у ценоводима.

Слепе прирубнице морају се поставити што је
могуће блиско суду да би се смањила могућност до-
стицања течности у суд.

Отвори демонтираних цеви морају се заптивати тако да се спречи свако дотицање у унутрашњост судова и свако капање течности ван судова.

На све вентиле, који су ради изолације затворени морају се поставити знаци забране употребе за све време чишћења судова.

Члан 20.

Водена пара или инертан гас удувавају се при дну суда у ваздушни простор, а уводник паровода или гасовода мора се прописно уземљити и спојени премостити.

Поклопац на крову суда мора бити подигнут и за време третирања паром или инертним гасом и за време хлађења суда, ако је био третиран паром.

Члан 21.

За време чишћења судова мора се обезбедити стално проветравање. Запаљиве паре чија је релативна густина већа од ваздуха одсисавају се са дна суда, а паре чија је релативна густина нижа од ваздуха одсисавају се са врха суда.

Местимично заостали очврсли талог (муљ) и инкрустација, који се механичким средствима не могу уклонити, третирају се воденом паром или врућом водом.

Члан 22.

Кад судови нису потпуно очишћени од остатка талоба (муља) и инкрустације, а радови на чишћењу судова се морају прекинути на краће време, унутрашњи зидови судова морају се испрати jakim млазевима воде и остатак талоба (муља) прекрити слојем воде.

Члан 23.

Ако се удувавањем водене паре не могу одстранити запаљиве паре, поступак чишћења судова и даље остаје исти, с тим што се истовремено уз третирање паром мора обезбедити и интензивно проветравање.

Члан 24.

За чишћење судова употребљавају се и хемијска средства за чишћење и неутрализацију.

Средства из става 1. овог члана не смеју реаговати екзотермно са запаљивом течношћу и талогом (муљем), односно не смеју изазвати било какву хемијску или физичку реакцију која може да угрози безбедност људи и имовине, нити да корозивно дејствују на зидове судова.

Члан 25.

Пескарење судова мора се обављати уз ефикасно проветравање.

За време пескарења мора се стално контролисати концентрација запаљивих пара. Ако концентрација запаљивих пара достигне 10% доње границе експлозивности, мора се одмах обуставити рад и наставити проветравање док концентрација запаљивих пара не падне испод те границе.

Компресор и уређаји за сабијени ваздух, као и вентилатор за довод и одвод ваздуха, морају бити смештени на слободном простору.

Члан 26.

Приликом чишћења судова морају се очистити и опрема и инсталација на судовима.

Члан 27.

Приликом потпуног чишћења, поправке или заваривања једне или више комора у судовима са коморама, морају се најпре испразнити и друге коморе у тим судовима и испунити водом или инертним гасом.

Члан 28.

Судови се не смеју чистити за време временских непогода (прљавине и сл.).

Члан 29.

Талог (муљ) из судова који се чисте мора се одмах уклонити од свих суседних објеката и извора паљења на безбедно одстојање које не сме бити мање од 30 m.

Члан 30.

Овај правилник ступа на снагу по истеку једне године од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 50-8345/1

20. маја 1983. године

Београд

Директор
Савезног завода
за стандардизацију,
Букашин Драгојевић, с. р.

562.

На основу члана 94. став 1. Закона о девизном пословању и кредитним односима са иностранством („Службени лист СФРЈ“, бр. 15/77, 61/82, 77/82 и 34/83), Савет гувернера доноси

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗНОШЕЊУ И УНОШЕЊУ ЕФЕКТИВНИХ ДИНАРА У ПУТНИЧКОМ ПРОМЕТУ СА ИНОСТРАНСТВОМ

1. У Одлуци о изношењу и уношењу ефективних динара у путничком промету са иностранством („Службени лист СФРЈ“, бр. 38/77, 61/77, 56/79, 40/80, 35/81, 66/81 и 71/81), у тачки 3. речи: „до износа од 500 динара месечно“ замењују се речима: „до износа од 300 динара месечно“.

2. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

О. бр. 58

29. јула 1983. године

Београд

Председник
Савета гувернера
гувернер
Народне банке Југославије,
Радован Макић, с. р.